

**СЎЗ САНЪАТИ
ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ
4 ЖИЛД, 1 СОН**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ
ИСКУССТВО СЛОВА
ТОМ 4, НОМЕР 1**

**INTERNATIONAL JOURNAL
OF WORD ART
VOLUME 4, ISSUE 1**

Бош муҳаррир:

Холбеков Муҳаммадҷон

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Бош муҳаррир ўринбосари:

Тўхтасинов Илҳом

ф.ф.д., доцент (Ўзбекистон)

Тахрир хайъати:

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умарўгли

ф.ф.д., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

ф.ф.д., профессор (Озарбайжон)

Бокиева Гуландом

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

ф.ф.д., профессор (Татаристон)

Махмудов Низомиддин

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

ф.ф.д., профессор (Россия)

Жўраев Маматкул

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахыммамед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Жеймс Форт

Мичиган университети (АҚШ)

Умархўжаев Мухтор

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Болтабоев Ҳамидулла

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

ф.ф.д. (Грузия)

Юсупов Ойбек

масъул котиб, доцент (Ўзбекистон)

Главный редактор:

Холбеков Муҳаммадҷон

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Заместитель главного редактора:

Тухтасинов Илҳом

к.ф.н., доцент (Ўзбекистон)

Редакционная коллегия:

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умар оглы

д.ф.н., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Бакиева Гуландом

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

д.ф.н., профессор (Татарстан)

Махмудов Низомиддин

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

д.ф.н., профессор (Россия)

Джураев Маматкул

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахыммамед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Джеймс Форт

Университет Мичигана (США)

Умархаджаев Мухтар

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Балтабоев Ҳамидулла

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Дустмухаммедов Хуршид

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

д.ф.н. (Грузия)

Юсупов Ойбек

отв. секретарь, доцент (Ўзбекистон)

Editor in Chief:

Kholbekov Muhammadjan

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Deputy Chief Editor

Tuhtasinov Ilhom

Ph.D. Ass. Prof. (Uzbekistan)

Editorial Board:

Bakhtiyor Nazarov

academician. (Uzbekistan)

Yakub Umarogli

Doc. of philol. sci., prof. (Turkey)

Almaz Ulvi Binnatova

Doc. of philol. sci., prof. (Azerbaijan)

Bakieva Gulandom

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Minnulin Kim

Doc. of philol. sci., prof. (Tatarstan)

Mahmudov Nizomiddin

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kerimov Ismail

Doc. of philol. sci., prof. (Russia)

Juraev Mamatkul

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kurenov Rakhimmamed

Ph.D. Ass. Prof. (Turkmenistan)

Christopher James Fort

University of Michigan (USA)

Umarkhodjaev Mukhtar

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Mirzaev Ibodulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Boltaboev Hamidulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Dustmuhammedov Khurshid

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Lixodzievsky A.S.

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Siddiqova Iroda

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Shiukashvili Tamar

Doc. of philol. sci. (Georgia)

Yusupov Oybek

Ass. prof. (Uzbekistan) - Senior Secretary

МУНДАРИЖА \ СОДЕРЖАНИЕ \ CONTENT

Адабиётшунослик

- 1. Rahmonqulova Zarnigor**
DISTOPIK EKZISTENSIALIZMNI INGLIZ YOZUVCHISI UILYAM
GOLDINGNING “LORD OF THE FLIES” ROMANIDA AKS ETISHI.....6
 - 2. Усманова Севара**
ЧЎЛПОН ВА С.РИЧАРДСОН РОМАНЛАРИДА БАДИИЯТ МУАММОЛАРИ.....14
 - 3. Yusupova Dildora**
SHOIR SO‘Z AYTGANI KELAR DUNYOGA...(Shoira Halima
Xudoyberdiyevaning hayot va ijod yo‘liga chizgilar).....21
 - 4. Қўчқорова Садоқат**
ФОЛЬКЛОРДА ЭРТАКНИНГ ЖАНР СИФАТИДАГИ ХУСУСИЯТИ.....28
 - 5. Мажитова Сабоҳат, Ярашов Шариф**
АМИР ХУСРАВ ДЕҲЛАВИЙ ВА АБДУРАҲМОН ЖОМИЙ ҒАЗАЛЛАРИДА
«ДИЛ» (ЮРАК, ҚАЛБ) ТИМСОЛИНИНГ ЛЕКСИК-СЕМАНТИК МАЙДОНИ.....35
 - 6. Джалилова Зарнигор**
ИНГЛИЗ ШЕЪРИЯТИДА ИНСОН СИФАТЛАРИНИНГ ГУЛЛАР
ТИМСОЛИДА ИФОДАЛАНИШИ.....42
- ## Лингводидактика
- 7. Khamzaev Sobir, Gilyazetdinov Eldar**
THE PRINCIPLES OF SPEAKING SKILLS’ FORMATION AMONG
STUDENTS OF LINGUISTIC UNIVERSITIES.....48
- ## Тилшунослик
- 8. Boygucheva Lola**
THE ROLE OF DISCOURSE ANALYSIS IN MODERN LINGUISTIC THEORY.....54
 - 9. Кобилова Азиза**
ШИФОБАХШ ЎСИМЛИКЛАР ЎРНИДА ИШЛАТИЛАДИГАН
ПЕРИФРАЗЛАР ТАҲЛИЛИ (ИНГЛИЗ ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИ МИСОЛИДА).....59
 - 10. Mamanazarova Gulhayo, Paluanova Halifa**
ISSUES ON OIL AND GAS TERMINOLOGY IN LINGUISTICS.....65
 - 11. Melikova Elnora, Abdullayeva Nargiza**
PRIMARY AND SECONDARY PREDICATION.....71
 - 12. Saidova Farida**
O‘ZBEK TILI LEKSIK SINONIMLARINING LEKSIKOGRAFIK TALQINI.....77
 - 13. Turniyazov Behzod**
FAKTIVLIK ASOSIDAGI KAUZATSIYA.....83

14. Гафуров Бахтиёр АНАЛИЗ ЛИНГВОСТАТИСТИЧЕСКОЙ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКЦЕНТНЫХ ФОНОВАРИАНТОВ ИМЕН СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	91
15. Ибаев Анвар КОМПАРАТИВ СИНТАКТИК ҚУРИЛМАЛАР ТИЛШУНОСЛИКНИНГ ЎРГАНИЛИШ ОБЪЕКТИ СИФАТИДА.....	97
16. Исмаилов Тургун ПРЕЗИДЕНТ ДИСКУРСИДА HOMELAND КОНЦЕПТИНИНГ МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР ОРҚАЛИ ТАСАВВУР ЭТИЛИШИ (FREEDOM, LIBERTY ҚАДРИЯТИ МИСОЛИДА).....	103
17. Камолитдинова Вазира ОКСЮМОРОН ВА УНИНГ УСЛУБИЙ - СЕМАНТИК ХУСУСИЯТЛАРИНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ.....	111
18. Нигматова Лолахон ЎЗБЕК ТИЛИ МАХСУС КОРПУСЛАРИ – ТИЛ ВА МАДАНИЯТ МУШТАРАКЛИГИНИ ЎРГАНИШ ВОСИТАСИ.....	116
19. Сабирова Ёъзоа ЎЗБЕК ТИЛИНИНГ ИЗОҲЛИ ЛУҒАТЛАРИДА ЎЗЛАШМА ЮРИДИК ТЕРМИНЛАР ТАЛҚИНИ.....	121
20. Сулаймонова Нигора ЗАМАХШАРИЙ ГЎЗАЛ НУТҚ ВА САБР ОДОБИ ҲАҚИДА.....	130
21. Тўева Зулфия, Юлдашева Дилором БАЁН ВА УНИНГ ТУРЛАРИ ҲАҚИДА.....	137
22. Xolova Muyassar BOYSUN SHEVASI ONLAYN MA'LUMOTLAR BAZASI (QIDIRISH VA SARALASH IMKONIYATLARI ASOSIDA).....	146
23. Abdullayeva Oqila Xolmo'minovna O'ZBEK TILI KORPUSINI YARATISH BOSQICHLARI VA MUAMMOLI JHATLARI....	153
24. Abdunazarova Zarina Islomovna THE FORMATION OF SPEECH COMPETENCE.....	159
25. Nilufar Abduraxmonova O'ZBEK TILI KORPUSINI YARATISHDA LINGVISTIK ANNOTATSIYALASH TAMOYILLARI.....	164
26. Shamuradova Naima O'ZBEK VA INGLIZ XALQ MAQOLLARINING QIYOSIY O'RGANILISHI HAQIDA (ASOSIY QISMLARINI QO'LLASH).....	171
27. Яхёева Гулнора Бахтиёровна ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ.....	175

28. Irgasheva Umida INGLIZ TILI DARSLARIDA TALABALAR KASBIY NUTQ KOMPETENTSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA STEAM TEXNOLOGIYALAR AHAMIYATI.....	179
29. Jumaniyozova Nuriya Axmedovna YURIDIK DISKURS LINGVISTIK TADQIQOT OBYEKTI SIFATIDA.....	184
30. Khayitova Feruza Abdikhalikovna THE PRACTICAL ANALYSIS OF TOPONYMS IN GREAT BRITAIN BASED ON THE STORY OF A. CONAN DOYLE "THE HOUND OF THE BASKERVILLES".....	188
31. Z. Masodiqova, Sh. Xatamqulova O'ZBEK VA NEMIS MAQOLLARINI QIYOSHLASH.....	193
32. Teshaboyev Dilmurod Rahmadjonovich, Axmadjonova Mohinur Bahodirovna SON SO'Z TURKUMINING BOSHLANG'ICH SINF DARSLIKLARIDA IFODALANGAN SHAKLLARINI AKT ORQALI TUSHUNTIRISH.....	193
33. Maxmurova Mavjuda Halimovna METAFORALAR NUTQ SHAKLI SIFATIDA.....	204
34. Nazarov Rustam Irkinovich THE IMPORTANCE OF PAIR WORK AND GROUP WORK ACTIVITIES IN TEACHING ENGLISH IN TECHNICAL UNIVERSITIES.....	210
35. Saidbekova Raykhona Rustambekovna, Ruzmatova Dilnoza Ramatjonova FAMILY PERSPECTIVES IN THE NOVEL "AND THE MOUNTAIN ENCHOED" BY KHALED HUSSEINI.....	217
36. Алижон Раҳматович Қосимов, Хумора Муҳаммадиса қизи Иминова ТИЛНИНГ БИОПСИХОСОЦИАЛ ОНТОЛОГИК МАҚОМИ МУАММОЛАРИ.....	222

СЎЗ САЊЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

Irgasheva Umida,
katta o'qituvchi, Toshkent davlat
texnika universiteti Olmaliq filiali

INGLIZ TILI DARSLARIDA TALABALAR KASBIY NUTQ KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA STEAM TEXNOLOGIYALAR AHAMIYATI

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2021-1-28>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola STEAM texnologiyalarining talabalarning kasbiy nutq malakasini oshirishda muhimligini ta'kidlaydi. Shuningdek, nofilologik universitetlarda ingliz tili kasbiy nutq kompetensiyasini shakllantirishning maqsad va vazifalari ham aniqlangan. Bunday texnologiya mantiqiy fikrlash, aqliy mehnat madaniyatini rivojlantirgan ijodiy fikrlovchi shaxsni tarbiyalash va rivojlantirish vositasi bo'lib xizmat qilishi isbotlangan. Talabalarni o'qitishning ilg'or bosqichi uchun chet tili aloqalarini o'qitish mazmunining tarkibiy qismlari aniqlandi va ularga talablar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: kompetensiya, nutq, texnologiya, didaktik materiallar, takomillashtirish, kommunikativ, ekspert, yutuq, professional, aloqa, axborot, ijodiy, faollik, zamonaviy, ijtimoiy, ehtiyoj, muvaffaqiyatli, xususiyat, shaxsiy, nofilologik, bilim, mantiqiy fikrlash, shakllantirish, taraqqiyot, maydon, kashfiyot, insonparvarlik, dunyoqarash, kengayish, madaniyat, millatlararo, tanbeh, hamkasb, ta'minlash, nazariya, tadqiqotchi, talaba, leksik, grammatik, hozirgi, ma'lum, maqsad, lingvistik, printsip, o'rinli, asosiy, tushuncha, ifoda etish, tanlangan, kerakli, dvigatel, fan, xususiyat, davr, kompozitsiya, qo'llanma, sifat, rivojlanish.

Umida Irgasheva,
senior teacher, Almalyk branch of
Tashkent state technical university

THE IMPORTANCE OF STEAM TECHNOLOGIES IN IMPROVING PROFESSIONAL SPEECH COMPETENCE OF STUDENTS IN ENGLISH LESSONS

ABSTRACT

This article highlights the importance of STEAM technologies in improving students' professional speech competence. The goals and objectives of the formation of professional speech competence of English language in non-philological universities are also specified. Such technology has been proven to serve as a means of nurturing and developing a creative thinking person who has developed logical thinking, a culture of mental work. The components of the content of teaching foreign language relations for the advanced stage of teaching students have been identified and requirements for them have been developed.

Keywords: competence, speech, technology, didactic materials, improvement, communicative, expert, achievement, professional, communication, information, creative, activity, modern, social, need, successful, feature, personal, non-philological, knowledge, logical thinking, formation, development, field, discovery, humanization, worldview, expansion, culture, interethnic, reprimand, colleague, provide, theory, researcher, student, lexical, grammatical, present, known, purpose, linguistic, principle, appropriate, basic, concept, express, selected, necessary, engine, science, feature, period, composition, manual, quality, development.

Умида Иргашева,
старший преподаватель, Алмалыкский филиал
Ташкентского государственного технического университета

ВАЖНОСТЬ ТЕХНОЛОГИЙ STEAM В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧЕВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

АННОТАЦИЯ

В данной статье подчеркивается важность технологий STEAM в повышении профессиональной речевой компетенции учащихся. Также указаны цели и задачи формирования профессиональной речевой компетенции английского языка в нефилологических вузах. Доказано, что такая технология служит средством воспитания и развития творчески мыслящего человека, который развил логическое мышление, культуру умственного труда. Выявлены компоненты содержания обучения иноязычной коммуникации для продвинутого этапа обучения студентов и разработаны требования к ним.

Ключевые слова: компетенция, речь, технология, дидактические материалы, совершенствование, коммуникативный, эксперт, достижение, профессиональный, общение, информация, творческий, активность, современный, социальный, потребность, успешный, особенность, личный, нефилологический, знания, логическое мышление, формирование, развитие, область, открытие, гуманизация, мировоззрение, расширение, культура, межэтническое, выговор, коллега, предоставить, теория, исследователь, студент, лексический, грамматический, настоящий, известный, цель, лингвистический, принцип, соответствующий, базовый, концепция, выразить, выбранный, необходимый, двигатель, наука, характеристика, период, состав, руководство, качество, развитие.

Bizning davrimizda keng xalqaro aloqalarning rivojlanishi, xalqaro seminar, konferentsiyalarda chet ellik hamkasblar bilan aloqada yangi texnologiyalar yaratishda ishlab chiqarish, fan va texnika sohalarida, simpoziumlar va kongresslar, chet ellik mutaxassislarni qabul qilishda, qo'shma korxonalar, firmalar tashkil etishda, bizning mutaxassisarimizning chet eldagi kasbiy faoliyati davomida turli xil yangiliklarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo'lgan yangi til siyosatiga ehtiyoj tug'dirdi.

Mahalliy va xorijiy mutaxassislarning bunday qo'shma faoliyatining samaradorligi talabalarning tilshunos bo'lmagan universitetda kasbiy tayyorgarligiga, shu jumladan, mamlakatning zamonaviy ijtimoiy buyurtmasiga javob beradigan chet tilida muloqot qilish qobiliyatiga bog'liq.

Turli xil sohalarida va biznes sheriklik holatlarida, qo'shma ishlab chiqarish va ilmiy ishlarda chet tiliga ehtiyoj balandligi sababli universitetning chet tili kursining maqsadi talabalar tomonidan malakali axborot va ijodiy faoliyat uchun zarur bo'lgan kommunikativ kompetentsiyani egallash talab ekanligi ta'kidlangan.

Ushbu maqsadlarga mos keladigan mashg'ulotning o'ziga xos xususiyati chet tilida muloqot qilishning mohirligidadir, bu sizdan nafaqat professional (ishlab chiqarish va ilmiy) faoliyatda, balki bilim manfaatlarini qondirish, shaxsiy aloqalarni amalga oshirish va o'zingizni yanada rivojlantirish uchun ham foydalanishga imkon beradi. ta'lim va o'zini takomillashtirish. Ushbu maqsadlarga erishish uchun tegishli didaktik materiallar va birinchi navbatda chet tili darsliklaridan

foydalanish sharti bilan erishish mumkin, bu chet tillari bilan aloqa qilish ko'nikmalarini shakllantirish vositasi bo'lib, o'quv dasturini kengaytirilgan shaklda STEAM texnologiyalarni aks ettirishi kerak.

Bunday texnologiya mantiqiy fikrlash, aqliy mehnat madaniyati va boshqalarni rivojlantirgan ijodiy fikrlaydigan odamni tarbiyalash va rivojlantirish vositasi sifatida xizmat qilishi kerak. Ilm-fan va texnika sohasidagi so'nggi kashfiyotlardan xabardor bo'lish, ularning malakasini va umumiy ma'lumotlarini muntazam oshirib borish uchun yuqori darajadagi malakaga ega bo'lish shart.

Umuman olganda, oliy ta'limni insonparvarlashtirish g'oyasi jihatidan Steam texnologiyalar yordamida talabning dunyoqarashini kengaytirish, uning umumiy madaniyati, shuningdek, muloqot va nutq madaniyatini oshirish, kelajakni ta'minlash, turli xil aloqa sohalaridagi millatlararo professional aloqalar - "madaniyatlar muloqoti" uchun mo'ljallangan. Bizni qiziqtirgan muammoning holatini o'rganish shuni ko'rsatdiki, nofilologik oliy o'quv yurtlarida chet tilini o'qitish amaliyotida qo'llaniladigan darsliklarning aksariyatida bir qator kamchiliklar mavjud, natijada talabalarning shunday tayyorgarligi bizning davrimiz talablariga javob bermaydi.

Xususan, ushbu tanbeh zamonaviy uslubiy fanning so'nggi ma'lumotlarini aks ettirmaydigan darsliklarning mazmuni va uni tashkil etish bilan bog'liq. Ushbu tanbeh, ayniqsa, nofilologik universitet talabalarini tayyorlashning yuqori bosqichida qo'llaniladigan chet tili darsliklari uchun dolzarbdir. Shu sababli, ushbu darslik nazariyasi muammosini hal qilish dolzarb bo'lib, u mamlakatning ijtimoiy buyurtmasining ilmiy asoslangan talablarga javob beradigan mazmuni va tuzilishi bo'yicha bajarilishini ta'minlaydi. Nofilologik universitetda chet tilini darslik nazariyasi nuqtai nazaridan o'qitish muammosi tadqiqotchilar e'tiborini bir necha bor jalb qildi.

Demak, STEAM texnologiyalarining semantik mazmuni chet tilini o'qitish maqsadlari nuqtai nazaridan va muayyan turdagi ta'lim muassasasining o'ziga xos xususiyatlari, mashg'ulotlar bosqichi, yoshi va psixologik xususiyatlari bilan bog'liqligi jihatidan qanday talablarga ularning hayotiy tajribasi va qiziqishlari, shuningdek ularning bilim darajasi va kasbiy tayyorgarligi javob berishi kerakligi haqidagi savoldir.

Xususan, matnlarning kognitiv va kommunikativ qiymati, ularning ma'lumotlilikligi, o'quvchilar uchun matnlarda mavjud bo'lgan ma'lumotlarning pragmatik ahamiyati, ularning motivatsiyasi, tematik aloqasi, mintaqaviy komponentning mavjudligi, ma'lum birligi uchun talablar qo'yildi. kompozitsion tuzilish, shuningdek, tilshunos bo'lmagan universitetda yangi turdagi kelajakdagi mutaxassislarining ijtimoiy va kasbiy fazilatlarini rivojlantirish va og'zaki va yozma bayonotlarning o'ziga xos janrlarini yaratish va tushunish uchun asos yaratish uchun potentsial ma'lum bir profildir.

Tadqiqotchilar, shuningdek, talabalarni tez-tez leksik va grammatik materiallar bilan ta'minlashni, shu jumladan ma'lum bir ixtisosga tegishli materiallarni taqdim etishni maqsad qildilar. Shunga ko'ra, tanlangan lingvistik material tematik printsipga muvofiq birlashtirilib, asosiy mavzularning asosiy tushunchalarini aks ettirishi kerak, shuningdek kommunikativ asos bilan birlashtirilgan va ma'lum bir professional sohada aloqa qilish uchun zarur bo'lgan tipik kommunikativ niyatlarni ifodalash vositalarini o'z ichiga olishi kerak.

Bir qator tadqiqotlarda nutq faoliyatining har xil turlarini rivojlantirish jarayonida chet tili nutqi amaliyoti uchun asos yaratib, kasbiy nutq kompetentsiyani rivojlantirish uchun foydalaniladigan mashqlar tizimiga qo'yiladigan talablarni aniqlashga harakat qilindi (Zmeev SI, 1977; Trescheva LN, 1996 va boshqalar). Lingvistik va vaziyatli o'yinlarga alohida o'rin berildi (Argustanyants E.S., 1982; Borovikova E.A., 1990; Kuchma T.V., 1991).

Bir qator mualliflar darslikdagi turli xil paralinguistik ma'lumot manbalarini, masalan, syujetli rasmlar, multfilmlar, slaydlar, grafikalar, jadvallar, jadvallar, diagrammalar va boshqalarni qo'llash bo'yicha uslubiy tavsiyalar taklif qilishdi (Antonova I.B., 1994; Litneva A.N., 1992; Mirzoyan AL, 1985 va boshqalar).

Biroq, bizni qiziqtirgan muammo bilan bog'liq bir qator tadqiqotlarda juda keng doiradagi masalalarga qaramasdan, nofilologik universitet uchun chet tili darsligi muammosi to'liq hal qilinmaganligini ta'kidlash mumkin. Maqsadli ravishda olib borilgan kuzatishlar va maxsus

bo'limlar ko'rsatdiki, ingliz, frantsuz, ispan va boshqa tillarning ko'plab mavjud darsliklari asosida og'zaki va yozma chet tili aloqalarida o'qitish quyidagi sabablarga ko'ra ko'p narsalarni talab qiladi: darsliklar nofilologik universitetda chet tilini o'qitishning dolzarb maqsadlarini aks ettirmaydi; ushbu maqsadlarga erishish uchun zarur bo'lgan ko'plab tarkibiy qismlar etishmayapti va ushbu darsliklarga kiritilgan komponentlar uslubiy jihatdan etarli darajada samarali taqdim etilmagan. Bundan tashqari, ushbu o'quv qo'llanmalar nofilologik universitetda talabalarni tayyorlashning ilg'or bosqichi uchun mamlakatning ijtimoiy buyurtmasi, chet tili darsligining mazmuni va tuzilishini bajarish orqali bajarilishi kerak bo'lgan asosiy zamonaviy talablarni aks ettirmaydi.

Bunday darslikda chet tilini o'qitish mazmunini tanlash va tashkil etish bo'yicha tavsiyalar nafaqat belgilangan talablar bilan, balki tilshunos talabalar o'rtasida kasbiy muloqot ko'nikmalarini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari bilan ham bog'liq holda ishlab chiqilmagan.

Tilga oid bo'lmagan universitetda mutaxassislarni tayyorlashning ilg'or bosqichi uchun chet el tili darsligida kasbiy yo'naltirilgan ta'lim mazmuni va ushbu tarkibni tashkil etish masalalariga bag'ishlangan maxsus tadqiqotlar o'tkazish zarurligi, uslubiy matbuot sahifalarida tegishli nashrlarning tahlili, shuningdek maqsadga muvofiq ravishda olib borilgan kuzatuvlar va bo'limlar, mutaxassislar bilan suhbatlar, ularning yozma so'rovlari va anketalari, shuningdek individual uslubiy tavsiyalarni o'rganish, mavjud darsliklarning tahlili va chet tillari bo'yicha qo'llanmalar va boshqalar.

Nofilologik oliy o'quv yurtlari bitiruvchilarining chet tilini yaxshi bilishi vaqt talablariga javob bermaydi, ya'ni tanlangan kasbiy sohada samarali chet tili aloqalarini amalga oshirish, tilni o'rganishda o'zlarini takomillashtirish ushbu o'quv mashg'ulotining mazmuni va ushbu tarkibni tilshunos bo'lmagan ixtisoslikdagi universitetlarda qo'llaniladigan o'qitishning ilg'or bosqichi uchun darsliklarda tashkil etilishi ushbu turdagi ta'lim muassasalarida chet tilida o'qitishning dolzarb muammolarini hal qilishga qodir emas.

Nofilologik universitet talabalarini chet el tiliga tayyorlashning yuqori bosqichida ularning kasbiy kommunikativ kompetentsiyasini shakllantirish va bu tarkibni STEAM texnologiyalar asosida takomillashtirish o'ta dolzarb deb hisoblashga imkon beradi. Yuqoridagi muammo doirasida tadqiqot ob'ekti - bu nofilologik universitet talabalarini uchun chet tillarini o'qitishning yuqori bosqichida kasbiy muloqotni o'rgatishdir. Chet tilida kasbiy muloqotni o'qitish mazmuni va ushbu kontentni universitet talabalarini tayyorlashning ilg'or bosqichi uchun STEAM texnologiyalardan foydalanish zarurdir.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi nofilologik universitetda hamda ushbu turdagi ta'lim muassasalarida mutaxassislarni tayyorlash, shuningdek, shu tarkibni ilgari bosqich uchun darslikda tashkil etish bo'yicha tavsiyalar xorijiy tilda og'zaki va yozma nutqni professional yo'naltirilgan o'qitish mazmunining nazariy asoslarini ishlab chiqishdir. Ushbu maqsadga erishish va tadqiqot muammosini hal qilish uchun bir qator asosiy va tegishli vazifalarni bajarish kerak.

Tadqiqotning asosiy maqsadlari quyidagilardan iborat:

1. Tilga oid bo'lmagan universitet bitiruvchilarining kasbiy muloqotining o'ziga xos xususiyatlarini ochib berish va ushbu turdagi ta'lim muassasalarida mutaxassislarni tayyorlashning ilg'or bosqichida shakllangan xorijiy tillar bilan aloqa qilish ko'nikmalarini konkretlashtirish;
2. "Chet tilini o'qitishning mazmuni" kontseptsiyasini konkretlashtirish, nofilologik universitetda mutaxassislarni tayyorlashning ilg'or bosqichida chet tilida muloqot qilish uchun professional yo'naltirilgan o'qitish tarkibining asosiy tarkibiy qismlarini aniqlash va tavsiflash;
3. Xorijiy tilda muloqot qilish uchun professional yo'naltirilgan o'qitish mazmuniga va ushbu tarkibni nofilologik universitetda mutaxassislarni tayyorlashning yuqori bosqichi uchun chet tili darsligida tashkil etishga qo'yiladigan asosiy talablarni ishlab chiqish, shuningdek amaliy tavsiyalar bunday darslikni yaratish uchun.

Tadqiqot vazifalari quyidagilardan iborat:

1. Chet tilida professional nutq ko'nikmalarini shakllantirish ketma-ketligini aniqlash;
2. Chet tili darsligida kasbiy muloqotda o'qitish tarkibining asosiy tarkibiy qismlarini tanlash va tashkil etish mezonlarini belgilash.

Belgilangan vazifalarni hal qilishda, muammo bo'yicha nazariy nashrlarni tanqidiy o'rganishdan tashqari, chet tilining zamonaviy mahalliy va xorijiy darsliklari, quyidagi va tadqiqot usullari to'plamidan foydalanilgan (EA Shtulman, 1976, 1988): analitik (uslubiy, psixologik, lingvistik tahlil); umumlashtiruvchi (rasmiylashtirish, tavsiflash, sintez); dizayn (oldindan ko'rish, modellashtirish); izohlash (tushuntirish, taqqoslash, o'xshashlik va boshqalar); ma'lumotlarni yig'ish va to'plash (kuzatishlar, so'rovnoma, yozma so'rovnoma, o'qitish tajribasini o'rganish); natijalarni ro'yxatdan o'tkazish va qayta ishlash; nazorat (ketma-ket tilimlar, bosqichma-bosqich, ishlab chiqilgan didaktik materiallar asosida chet tilini o'rganish holati va ularning samaradorligini nazorat qilish); tekshirish (olingan ma'lumotlarni keyingi statistik qayta ishlash bilan ishlab chiqilgan uslubiy nazariyani eksperimental sinovdan o'tkazish). Tadqiqotning yangiligi shundan iboratki, unda birinchi marta: - nofilologik universitetda o'qitishning ilg'or bosqichi uchun chet tili aloqalarini o'qitish mazmunining tarkibiy qismlari aniqlandi va ularga talablar ishlab chiqildi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Jalolov J. Chet til o'qitish metodikasi. O'qituvchi -2012. 79-118 bb.
2. Avetisyan N.G., Gorodetskaya L.A. Moskva biologiya fakulteti ikkinchi kurs talabalari uchun ingliz tilidagi darslik: MDU nashriyoti, 2013 y., 86 b.
3. Artemova O.A., Kostrinskaya T.I. Ingliz tili darsligi: Iqtisodiy mutaxassisliklar talabalari uchun. M.: Oliy maktab, 1-qism 2005 - 181 b, N qism - 2006 -191b.
4. Bonk N.A. Ingliz tili: Yangi boshlanuvchilar uchun kurs: Xalqaro hamkorlik uchun ingliz tili. M.: Prin-Di, 2005 – 379b.
5. Leontiev A.A. Chet tillarni o'qitishning umumiy usuli: O'quvchi. M.: Rus tili, 2011. - 356 p.
6. Ushakova T.N., Pavlova N.D., Zachesova N.A. Muloqotda inson nutqi. Moskva: fan, 2014. - 192 b.
7. Grice H.P. Studies in the way of words. Cambridge; London; Harvard Univ. press, 2009-XIII, 394 p.
8. Ek. J.A., Trim, J.L. Across the threshold. Readings from the modern languages projects of the council of Europe. Oxford: Pergamon Pr., 2001. - 200 p.
9. McCabe D.P., Bender C.C. Speaking Is a Practical Matter. Boston: Allyn and Bacon, Inc., 2004.-401 p.
10. McCarthy M. Discourse Analysis for Language Teachers. Cambridge Language Teaching Library. Cambridge University Press. 2011.-213 p.

СЎЗ САНЪАТИ
ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ
4 ЖИЛД, 1 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ
ИСКУССТВО СЛОВА
ТОМ 4, НОМЕР 1

INTERNATIONAL JOURNAL
OF WORD ART
VOLUME 4, ISSUE 1